

**HEVES VÁRMEGYEI SZC SÁRVÁRI KÁLMÁN TECHNIKUM,
SZAKKÉPZŐ ISKOLA ÉS KOLLÉGIUM**
3300 Eger, Pozsonyi utca 4-6. sz.
OM azonosító: 203035

HELYI TANTERV

HUMÁN MUNKAKÖZÖSSÉG

DOBBANTÓ

KOMMUNIKÁCIÓ ÉS ANYANYELV

2020-as NAT-hoz illeszkedő kerettanterv 7-8. évfolyam

Hatályos 2020. szeptember 1-től

A SZAKKÉPZÉSI DOBBANTÓ PROGRAM KÖZISMERETI KERETTANTERVE

Kulcskompetenciák, kompetenciafejlesztés

Anyanyelvi kommunikáció

A tanuló hétköznapi kommunikációs helyzetekben alkalmazza a különféle beszédműfajok kommunikációs technikáit. Beszélgetés, vita során képes mások álláspontjának értelmezésére, saját véleménye megosztására, megvédésére vagy korrekciójára. Önállóan olvas és megért nyomtatott és elektronikus formájú irodalmi, ismeretterjesztő szövegeket.

Képes elemi szintű szövegalkotásra a társadalmi (közösségi) élet legfontosabb területein a papíralapú és az elektronikus műfajokban. Törekszik a normakövető helyesírássra. Képes egyes nem verbális természetű információk verbális leírására, értelmezésére.

Esztétikai-művészeti tudatosság és kifejezőképesség

A tanuló felismeri, hogy a művészetek érzelmi, gondolati, erkölcsi, esztétikai élmények, a tapasztalatszerzés forrásai. Nyitott műalkotások befogadására.

KOMMUNIKÁCIÓ ÉS ANYANYELV

A szakképzési Dobbantó program a lemorzsolódott vagy az iskolai kudarcok miatt lassabban haladó, de tanköteles korú (vagy idősebb), általános iskolai végzettség nélküli fiatalok képzését teszi lehetővé. Elsődleges cél a későbbi foglalkoztathatóság érdekében a szakképzésbe történő bekapcsolódás biztosítása, de legalább a munkavállalásra felkészítés a rész-szakképesítés megszerzése lehetőségének biztosításával. E cél eléréshez elengedhetetlen a tanulók kommunikációs és anyanyelvi képességeinek és ismereteinek fejlesztése. Az olvasási, a szövegértési és a kommunikációs készségek, képességek fejlesztése döntő szerepet játszik a társadalmi beilleszkedésben, a társadalmi sikerességben. A társadalmilag elfogadott kommunikációs formák, viselkedésminták megismerése és használati módjuk elsajátítása nagyrészt e tantárgy keretei között zajlik. A NAT-ban is megfogalmazott nevelési célok elérésében elsőrendű szerepe van ennek a területnek, hogy a tanulók önismerete, erkölcsi magatartása, felelősségvállalása, jövője, szakmai pályája iránti elkötelezettségük megfelelően alakuljon.

A tantárgy tanításának alapvető célja a biztos alapkészségek kialakítása: a magabiztos írás, helyesírás, olvasás és kommunikáció. A program ugyanakkor lehetőséget teremt arra is, hogy a tanulók művészeti, irodalmi tájékozottságot szerezzenek, ízlésük, érzelmi intelligenciájuk fejlődjön. Mivel a Dobbantó programba kerülő fiatalok nagyon különböző tudásszinttel és képességekkel rendelkeznek, különösen fontos, hogy egy bementi mérés során tisztázzuk, hogy az egyes tanulóknak mely területeken és milyen mértékű fejlesztésre van szüksége. Ebben a képzésben elkerülhetetlen az egyénre szabott fejlesztés. Általában jellemző, hogy az olvasás, fogalmazás, kommunikáció terén alapvető hiányosságai vannak a tanulóknak. A tanévet záró méréssel fejezzük be, ahol lehetőség van az egyéni fejlődések nyomon követésére, értékelésére.

A Dobbantó program kommunikáció és anyanyelv kerettanterve igazodik a felső tagozatos kerettanterv anyanyelvi részéhez. Az alábbi öt területre koncentrálna fejlesztést:

Kommunikáció - önkifejezés, együttműködés, alkalmazkodás	Alapvető fontosságú terület a hétköznapi életben, a tanulásban, a szakma kiválasztásban, a munkában. Az életben való sikeres eligazodáshoz a jó önkifejezés, mások megértése, a szituációk helyes értelmezése, a normákhoz való igazodás elengedhetetlen. Ezért szerepel ez a terület nagy óraszámban a tervezetben. Ide tartozik a verbális és nonverbális kommunikáció, a meggyőző kommunikáció eszközeinek elsajátítása, a kulturális szignálok használata, tömegkommunikáció mechanizmusainak megismerése, működésének megértése. A hivatali kommunikáció, munka világában szükséges kommunikáció jellemzőinek megismerése, a megszerzett tudás alkalmazása. Ugyanakkor ez a terület szorosan kapcsolódik a többi részterülethez, hiszen a kommunikáció sokszor összekapcsolódik az olvasással, írással.
Olvasás - szövegértés	Nagyon fontos a biztos értő olvasás elsajátítása: hangos és néma olvasás, a különféle olvasási stratégiák megismerése, gyakorlása. Az olvasott szöveg megértése alapvetően fontos a szakma tanulásához is. A lényegkiemelés, az információk azonosítása, kérdések megfogalmazása, szövegek szerkezeti elemekre bontása (bekezdés, tételmondat, új és régi információk, kapcsolóelemek) alapvető elemei a szövegértésnek. Ebben a részben van mód arra is, hogy megismerkedjenek a munka világának szövegműfajaival (pl. álláshirdetés, munkaszerződés, munkaköri leírás stb.)
Írás - szövegalkotás (helyesírás, fogalmazás)	A szóbeli és írásbeli önkifejezés, véleménynyilvánítás alapvető szabályainak, műfajainak megismerése és gyakorlása zajlik ebben a témakörben: fogalmazás, az írásművek részei, felépítése, különféle szövegtípusok létrehozása, a helyesírás alapvető szabályainak megértése, használata, gyakorlása. A munka világához szükséges írásbeli műfajok (önéletrajz, motivációs levél, álláshirdetés) írása, gyakorlása. Szókincsfejlesztés.
Anyanyelv - nyelvi viselkedés	A nyelv lényegi szerkezetének és jeltermészetének alapvető megértése, a nyelvhasználat és a helyes nyelvhasználat alapvető szabályainak, a kulturális kódok használatának elsajátítása tartozik ebbe a témacsoportba. Ugyanakkor fontos elem, hogy nem az elméleti ismeretek, hanem a gyakorlathoz szükséges háttértudás megszerzése a lényeges, tehát a nyelvtan tanítása sokkal kevésbé hangsúlyos, mint általános iskolában. Csak annyiban fontos, amennyiben támogatja az alapvető képességek fejlesztését. Fel kell ismerniük a tanulóknak, hogy a nyelvhasználat jellemez bennünket, hogy a nyelv és használati szabályai tanulhatók. Fel kell kelteni az igényt a szép, kulturált beszédre, a helyes és pontos kifejezésmód elsajátítására. A társadalmi sikeresség egyik feltétele a nyelvi kulturáltság.
Művészi kommunikáció - média	Legfontosabb célja az érzelmi intelligencia fejlesztése. Bővíti az önkifejezés lehetséges területeit, lehetőséget ad a műalkotások élményszerű befogadására, a kreativitás fejlesztésére,

	<p>találkozásra a kortárs és klasszikus irodalmi szövegekkel, az irodalom határterületeivel (pl. képregények, dalszövegek, filmek, krimi stb.). A vizuális nyelv alapvető elemeinek megismerése mellett lehetőség van a vizuális és verbális kommunikáció kapcsolatának feltárására. Ugyanakkor rendkívül fontos a médiatudatosság és a kritikus szemlélet kialakítása, manipuláció megértése, kivédése.</p> <p>Mivel ez a generáció már a digitális nemzedék tagja, fontos, hogy megismerkedjenek a digitális kultúrával, annak értékeivel, a közösségi média típusaival, az internet használatának szabályaival, veszélyeivel.</p>
--	--

A kerettantervi forma nem ad lehetőséget arra, hogy módszertani útmutatásokat is megjelenítsünk, ezért fontosnak tartjuk hangsúlyozni, hogy az órai munka mindig problémaközpontú, tevékenységekre építő legyen. Lényeges, hogy a korábbi kudarcos megoldásokat kerüljük, olyan helyzeteket teremtsünk, ahol azt érzik a tanulók, hogy tevékenységükkel nem a korábbi sikertelenséget teremtik újra. Rendkívül fontos, hogy az otthonról hozott eltérő kulturális környezeteket megtanulják kezelni, a másságot megérteni, elfogadni és tisztelni. Érdeklődő, nyitott módon viszonyuljanak a más kultúrákhoz, más hagyományokhoz.

Javasoljuk, amennyiben van rá lehetőség, működjenek együtt a pedagógusok fejlesztő pedagógusokkal, hogy az egyénre szabott fejlesztés célzottabb és eredményesebb legyen. Az értékelés mindig azonnali, személyre szabott és pozitív legyen. A tanulók számos feladatot oldanak meg az órák és a félévek során, ezeket kell értékelni. A közös munkában való aktív részvétel és a motiváció alakulása a fontos, nem az, hogy egy-egy feladat megoldása tökéletes legyen. Fontos, hogy a diákok is értékeljék önmaguk és egymás tevékenységét.

A jobb teljesítmény elősegítésére érdemes kihasználni a fejlesztő értékelésben rejlő lehetőségeket. A fejlesztő értékelés segítségével a tanulmányi eredmények méltányosabbá tehetők, értékelhetővé válik a tanulók önmagukhoz mért fejlődése, és segítségével fejlődik a diákok tanulási készsége is.

Az órakereteket úgy alakítottuk ki, hogy lehetőség legyen a heti óraszámokban jól elosztani a kommunikációt, írást, olvasást, anyanyelvi ismereteket.

A magasabb óraszám az alapkészségek intenzívebb fejlesztésére, gyakorlásra, lassabb ütemű haladásra ad lehetőséget. Azt javasoljuk, hogy minden héten minden fejlesztendő terület jelenjen meg a tanórákon, célzott, egyéni fejlesztésekkel és tevékenységekkel. Ezek egyéni, páros, csoportos vagy projektmódszerrel is történhetnek. A fejlesztést célszerű összekapcsolni a szakmatanulás elvárásaival, az ahhoz szükséges készségek, képességek fejlesztésével, hogy a kettő erősítse egymást.

A szakképzési Dobbantó program tematikai egységei és óraszámai kommunikáció és anyanyelv tantárgyból

Kommunikáció és anyanyelv	Dobbantó-évfolyam
Kommunikáció - önkifejezés, együttműködés, alkalmazkodás	40
Olvasás - szövegértés	40
Írás - szövegalkotás (helyesírás, fogalmazás)	40
Anyanyelv - nyelvi viselkedés	20
Művészi kommunikáció - média	20
Mérések, a tanév anyagának ismételése	20
Teljes óraszám	180
Heti óraszám	5

A kommunikáció és anyanyelv tantárgy a Dobbantó program közismereti programjában kitüntetett szerepet játszik, mert az alapvető kulcskompetenciák közül több fejlesztésében is szerepe van: az anyanyelvi kompetencia és a kulturális kompetencia fejlesztésében elsőrendűen, de a tanulás tanulásában, a szociális és állampolgári kompetencia fejlesztésében, sőt, még a digitális kompetencia fejlesztésében is nagy szerepe van. A belépő, általános iskolát be nem fejezett tanulók az alapvető kompetenciák hiányában érkeznek a programba (gyakran írni és olvasni sem tudnak biztosan), tehát egy alapos mérés után, a nagyon különböző tudású tanulóknak fokozatos, egyénre szabott fejlesztésben kell részesülniük. Az általános iskolából hozott hiányok megszüntetése, a felzárkóztatás mellett fejleszteni kell kommunikációs és szövegértési/szövegalkotási képességeiket. A műveltségterület részterületeit és ezek arányát úgy igyekeztünk meghatározni, hogy egyaránt szolgálják a hiányok pótlását, és az életre felkészítés (munka világa) céljait.

A Dobbantó-évfolyam legfontosabb céljai:

- Olvasás, írás és önkifejezés készségeinek erősítése
- Szóbeli és írásbeli kommunikáció fejlesztése, hátránykompenzálás
- A személyközi kommunikáció szabályainak és eszközeinek megismerése
- A teljes mondatokban való fogalmazás igényének felkeltése
- Helyesírás fejlesztése
- A hangos és néma értő olvasás fejlesztése
- Saját vélemény megfogalmazása szóban és írásban
- Művészi élmény befogadását segítő érzelmi intelligencia fejlesztése
- A manipuláció eszközeinek felismerése a különböző médiumokban és műfajokban

Tematikai egység	Kommunikáció-önkifejezés, együttműködés, alkalmazkodás	Órakeret 40
Előzetes tudás	Anyanyelvét minden tanuló használja. Nagyon heterogén, de rendkívül gyenge tudással érkeznek a tanulók: ismerik a mindennapi kommunikációs helyzetekben való megnyilvánulást, ugyanakkor erre nem reflektálnak, nem ismerik annak a gyakorlatát, hogy hogyan törekedjenek az érthető, kifejező beszédre, a szituációk tudatos megértésére. Szóbeli szövegeket,	

	<p>utasításokat megértene, követne, az alapvető kommunikációs formákat ismerik és alkalmazzák, ugyanakkor a bonyolult formákat nehezen vagy egyáltalán nem értik, nem alkalmazzák. Nehezen igazodnak el a kommunikáció és az iskola világában, viszont rengeteg kudarcot tudnak már a hátuk mögött.</p>
<p>A tantárgyhoz (műveltségterülethez) kapcsolható fejlesztési feladatok</p>	<p>A különböző kommunikációs szituációk azonosítása, szabályainak felismerése, a szituációban jól formált, a kommunikációs célt megvalósító megnyilatkozás létrehozása, azaz az egyéni sikeresség elősegítése. A sikeres és normakövető beszédmód iránti igény felkeltése. Saját ideális és reális énkép megfogalmazása, sikeres kommunikálása, a másik iránti megértő figyelem és empátia igényének felkeltése, technikáinak elsajátítása. A másik jeleinek megértése, visszaigazolása, a környezet (kulturális kontextus) jeleinek dekódolása. Saját vélemény artikulálása, érvényesítése, a másik véleményének megértése, tudomásul vétele, kulturált vita. A kulturális elvárások, szabályok megértése, követése. Jelhasználat tudatossága (jel fogalmának megértése). A társadalmi érintkezés normáihoz való alkalmazkodás igényének és képességének kialakítása. Szerepviselkedés megértése. A nyelvi etikett szabályainak sikeres használata. A hivatalos és a társalgási stílus megkülönböztetése saját gyakorlatban.</p> <p>A tömegkommunikáció néhány jellemző műfajának ismerete.</p>
<p>Ismeretek, fejlesztési követelmények</p>	
<p>Önismeret, énkép (ideális és reális énkép), énkép-kommunikáció, az én és a másvalaki, az én és a csoport (pl. némafilmek, rajzfilmek példái, nyelvkönyvek párbeszédei, filmek, irodalmi szövegek segítségével). A kommunikáció alapmodelljének megértése, a fő összetevőinek azonosítása gyakorlati szituációkban. A jelszerűség és a jelhasználat belátása: jel és jelentés, információ és üzenet. Jelek tulajdonságai, típusai (csak egyszerű példákon keresztül: füst - tűz, lábnyom - ősember, közlekedési jelek stb.)</p> <p>A nonverbális kommunikáció elemei, sajátosságai (pl. testbeszéd, térközsabályozás, arcjáték stb.), ezek gyakorlása szituációs gyakorlatokban. A beszélő szándékának azonosítása és annak kifejezése. A megértés jelzése hallgatóként. Nyereség és veszteség a kommunikációs stratégiákban: simogatás. A kommunikációs zavarok, félreértések forrásainak megismerése, felfejtése (pl. generációs megértési nehézségek, eltérő csoportokba tartozás kulturális és nyelvi jegyei (pl. szleng, réteg- és csoportnyelvek, kulturális sajátosságok, kulturális szignálok). A verbális kommunikáció jelentősége és kapcsolata a nonverbális kommunikációs eszközökkel. Etikett a kommunikációban, élőszóban és interneten: netikett a közösségi oldalakon, e-mailben és online csevegés közben. Telefonálás, internetes beszélgetések szabályai, veszélyei (közösségi média, chat). A személyes és a hivatalos, közéleti kommunikáció színterei: szituáció, szabályok, lehetséges viselkedések. Kommunikációs gyakorlatok és játékok. Beszédtechnikai gyakorlatok. Szókincsfejlesztő gyakorlatok.</p>	
<p>Kulcsfogalmak/ fogalmak</p>	<p>énkép, kommunikáció, testbeszéd, gesztusnyelv, arcjáték, kódolás, dekódolás, üzenet, kommunikációs zavar, etikett, netikett, beszédhelyzet, kommunikációs folyamat és tényezői (adó, vevő, csatorna, kód, üzenet, kapcsolat)</p>

Tematikai egység	Olvasás - szövegértés	Órakeret 40
Előzetes tudás	A belépő tanulók jelentős része nehezen ír és olvas, alapvető hiányosságokkal rendelkeznek. A szövegben található információikat nehezen azonosítják, értik, értelmezik és értékelik	
A tantárgyhoz (műveltségterülethez) kapcsolható fejlesztési feladatok	Biztos, megfelelő technikájú és sebességű olvasás. Olvasott szöveg megértése (a hangos és a néma olvasás egyidejű fejlesztése). Az esetleges olvasási problémák okainak diagnosztizálása, kezelése Olvasási igény felkeltésére napi olvasás szokásának kialakítása. Egyszerű, rövid irodalmi szövegek olvasása. Információk megtalálása, beazonosítása, értékelése a szövegben. Az olvasott szöveg reprodukálása minimális szinten, hallás után is. A szöveghez tartozó egyszerű képek, ábrák megértése, értelmezése, összekapcsolásuk a szöveggel. Internetes felületeken az olvasás gyakorlása, a linkek, továbbhaladási lehetőségek, választási helyzetek jelentőségének felismerése. Tájékozódás az írásos és internetes kultúrában. A figyelem, a koncentráció fejlesztése, a hallás utáni megértés készségének növelése. A nyelvi tudatosság fejlesztése. A tanulók szakmájához kapcsolódó, egyszerű szakmai szövegek olvasása, megértése.	
Ismeretek, fejlesztési követelmények		
Szótagolás (szótagok felismerése), hangos olvasás, kifejező olvasás, néma olvasás. Felolvasott szöveg megértése. Szövegben információk azonosítása. A szöveg információtartalmára vonatkozó kérdések megfogalmazása. Kérdéskultúra fejlesztése. Szövegre vonatkozó feladatok megoldása. Az olvasás technikájának fejlesztése, a kifejező olvasás fejlesztése (logopédiai, foniátriai gyakorlatokkal, mérésekkel), először nagyon rövid, majd egyre hosszabb szövegek hangos és értelmező olvasása, az olvasáshoz kapcsolódó beszéd-, kiejtési és légzőgyakorlatok végzése. Mondókák, nyelvi játékok, ének, versek (időmértékes és hangsúlyos szövegek) segítségével. Beszédtechnika: légzés- és ritmusgyakorlatok, artikulációs gyakorlatok. Hang-betű, beszéd-írás kapcsolatának megértése, ismerkedés érdekes, a miénktől eltérő írásrendszerekkel. Olvasás és művészi előadás különbségei, az olvasási élmény fogalma. Ábécé ismerete, betűrendben keresés, internetes keresés. Böngészés az interneten (minimális forrásellenőrzés), folyóiratokban, könyvekben. Egyszerű, rövid irodalmi szövegek olvasása (érdeklődés alapján), beszélgetés róluk, vélemények megfogalmazása. Tájékozódási technikák az írásos és internetes kultúrában. Értelmező szótárak, idegen szavak szótára, szakmai szótárak, lexikonok megismerése és alapszintű használata (online vagy nyomtatott is lehet). Nem nyelvi - vizuális jelegyüttesek dekódolása, megértése, szöveghez kapcsolása: térképek, grafikonok, ikonok, infografikák, ábrák, képek olvasása (választott szakmákhoz is igazítva a választást). Választott szakmájukhoz kapcsolódó szakszövegek olvasása, megértése (esetleg szakmai szótár készítése): szaknyelv és bonyolultabb mondatstruktúrák megértése.		

Kulcsfogalmak/ fogalmak	Betű, hang, szótag, információ, lexikon, szótár, forrás, irodalmi szöveg, vers.
------------------------------------	---

Tematikai egység	Írás - szövegalkotás (helyesírás, fogalmazás)	Órakeret 40
Előzetes tudás	Csak nagyon egyszerű, rövid szövegek alkotására képesek, azt is bizonytalan helyesírással tudják leírni. Nincs megfelelő, kialakult egyéni írástechnikájuk. A szövegalkotás műveleteit alig ismerik. Az írásbeli kommunikáció műfajait, alapvető normáit nem ismerik.	
A tantárgyhoz (műveltségterülethez) kapcsolható fejlesztési feladatok	A korábbinál biztosabb íráskészség, helyesírás kialakítása. Kisebb szövegek alkotása. A főbb helyesírási alapelvek, szabályok megtanulása, és alkalmazása. A Magyar helyesírási szótár és internetes szótárak használatának megtanulása. A helyes írásbeli kifejezés igényének kialakítása. Az internetes írásos kommunikáció szabályainak megtanulása. Olvasható írásképp kialakítása, annak tudatosítása, hogy az írás megformálásával is jellemez bennünket. A szövegszerkesztő használatának gyakorlása.	
Ismeretek, fejlesztési követelmények		
<p>A betűismeret hiányosságainak feltárása, a hiányosságok pótlása (egyenre szabott fejlesztéssel is), az írástechnikai problémák feltárása, diagnosztizálása és kezelése. A betűtűvesztések, a betűkihagyások megszüntetése. A folyamatos írás gyakorlása. Az írás tagolásának megismerése, írásjelek használata.</p> <p>A szavak hangokra bontásának gyakorlása játékokkal, zenei segítséggel, esetleg mozgással. Hangok, szótagok, szavak egymásra épülése, ennek játékos belátása.</p> <p>A helyesírás fő szabályainak megismerése (a kiejtés szerinti írásmód, a szóelemző írásmód, a hagyományos írásmód, írásjelek, a szófajokhoz kapcsolódó helyesírási szabályok - pl. igekötők, tulajdonnevek - stb.)</p> <p>A szövegszerkesztő programok segítségével a helyesírásban és a szövegalkotásban. Szövegalkotásának legfontosabb elemeinek megismerése, gyakorlása: téma meghatározása, a témának megfelelő műfaj kiválasztása, anyaggyűjtés, forrásellenőrzés, vázlatírás, a lényeges és kevésbé lényeges információk elrendezése, az ismétlés kezelése, a műfaji sajátosságok betartása, az időrend, a szöveg tagolása, ellentmondások kezelése, megfelelő nyelvi elemek: szókincs, nyelvi szabályok, fordulatok használata, helyesírás ellenőrzése stb. (Pl. a választott szakmához kapcsolódó témában.)</p> <p>Az írásos és digitális kommunikáció alapvető normáinak, műfajainak (levél, önéletrajz, élménybeszámoló, leírás, komment, referátum, vélemény, hozzászólás, dolgozat, e-mail, ppt. stb.) megismerése és használata, alkalmazása.</p> <p>Szóbeli vitában véleményük, álláspontjuk megfogalmazása, kulturált vitában ütköztetése, a másik álláspontjára figyelés.</p> <p>Az internetes kommunikáció szövegműfajai: e-mail, komment stb. Veszélyek, kérdések. Emotikonok funkciói.</p> <p>Az írás nem nyelvi jeleinek (betűforma, -nagyság, sorköz, margó, távolság, színek, kiemelések stb.) használata kézírásnál és szövegszerkesztő programban.</p> <p>A helyesírási szabályzat, a helyesírási szótárak és egyéb nyelvtani segédletek, lexikonok alapszintű ismerete és alkalmazása.</p> <p>Fantázia- és szókincsfejlesztési gyakorlatok.</p>		

Kulcsfogalmak/ fogalmak	Ábécé, elválasztás, vázlat, elbeszélés, leírás, jellemzés, levél, e-mail, emotikon, komment, műfaj, tagolás, időrend, hang, szótag, szó
------------------------------------	---

Tematikai egység	Anyanyelv - nyelvi viselkedés	Órakeret 20
Előzetes tudás	Anyanyelvét minden tanuló használja. Az általános iskolából hozott nagyon különböző minőségű és mennyiségű nyelvtani és nyelvhelyességi ismeret, szabály, a kulturált nyelvi viselkedés alapvető elemei, alapvető nyelvhelyességi normák.	
A tantárgyhoz (műveltségterülethez) kapcsolható fejlesztési feladatok	Nyelvhelyességi szabályok megismertetése. A nyelv elemeinek egymásra épülése, a szavak jeltermészete. Annak megtapasztalása példákon keresztül, hogy a hangsor és a jelölt nem állnak valós kapcsolatban, ez segít az idegen nyelvek tanulásában is és fordítva. Annak bemutatása, hogy ugyanazt a tartalmat többféle szóval, illetve más-más mondatokkal is ki lehet fejezni. A választott szakma nyelvének és szókincsének megismerése és használata.	
Ismeretek, fejlesztési követelmények		
<p>Nyelvi rendszer: elemek (pl. szókincs), szabályok. Nyelvi jel természete: szimbólum, kivéve hangulatfestő és hangutánzó szavak (ezek motivált természete).</p> <p>Hangok (magán- és mássalhangzók), betűk, hangképzés, hangképző szervek. Morfémák: tő, képző, jel, rag.</p> <p>Szófajok: ige, főnév, melléknév, számnév. Szófajok szerepe, funkciói.</p> <p>Szinonimák, antonimák: szókincsbővítés.</p> <p>A szavak szerkezetének felépítése (játék az elemekkel), a főbb szóelemek azonosítása, csak ráismeréssel.</p> <p>Az azonos alakú, többjelentésű és a rokon értelmű szavak megfelelő alkalmazása a szövegalkotásban.</p> <p>Közhmondások, szólások jelentésének értelmezése, eredetük, használatuk, stílusértékük.</p> <p>Nyelvhelyességi szabályok ismerete és betartása: nyelvi etikett, kulturális vonatkozások.</p> <p>Nyelvhasználat nyelvi és kulturális szabályai.</p>		
Kulcsfogalmak/ fogalmak	Jel, szimbólum, szókincs, hangutánzó szó, hangulatfestő szó, magánhangzó, mássalhangzó, szótő, toldalék, képző, jel, rag; egyjelentésű szó, többjelentésű szó, rokon- és ellentétes jelentés; állandósult szókapcsolat, közhmondás, szólás.	

Tematikai egység	Művészi kommunikáció - média	Órakeret 20
Előzetes tudás	A tanulók művészi, befogadási tapasztalatai rendkívül csekélyek, valószínűleg a könnyűzenére, plakátok ismeretére, képregényekre, kommerszfilmekre korlátozódnak. A tudatosság, a műalkotások élvezetének igénye kevésbé kialakult náluk, a művészeti ágak nyelvét nem értik. A médiafogyasztási szokásaik nem kritikusak, nem tudatos fogyasztók. Nem ismerik a média működését.	
A tantárgyhoz (műveltségterülethez) kapcsolható fejlesztési feladatok	A kommunikáció kulturális meghatározottságának tudatosítása, a kulturális kontextus megértése, figyelembevétele, a különféle szimbolikus rendszerek megismerése (művészet, vallás, filozófia, tudomány stb.). Az eltérő kultúrák megismerésének és	

	<p>megértésének igényét felkelteni, a művészeti kommunikáció sokszínűségére terelni a figyelmet.</p> <p>Az irodalmi kommunikáció, az irodalmi alkotások: kortárs irodalmi szövegek - az eddig ismerttől eltérő szemléletű és nyelvezetű irodalmi szövegek megértése.</p> <p>Az olvasás igényének és a befogadói attitűd kialakításának kísérlete. Élményközpontú találkozás a műalkotásokkal. Ízlésfejlesztés. Kreativitás fejlesztése, a művészi önkifejezésre irányuló vágy felkeltése.</p> <p>A filmnyelv mint kommunikációs forma. Rajzfilmek, némafilmek eszközei, a hangosfilm. Irodalom és film kapcsolata: híres regények filmadaptációi.</p> <p>A vizuális kommunikáció eszközei, a képek jelentése és olvashatósága. A színek, formák jelentése, használata a művészetben. A vizuális és a verbális kommunikáció kapcsolata. Képversek (pl. Apollinaire, Nagy László, Kassák Lajos, Petőcz András stb.)</p> <p>Digitális fotózás, montázs, kollázs, fotómanipuláció.</p> <p>Plakát, graffiti (régén és ma - művészet vagy környezetszennyezés): meggyőzés és manipuláció vizuális eszközei.</p> <p>A reklám vizuális eszközei.</p>
--	--

Ismeretek, fejlesztési követelmények

A kommunikáció kulturális meghatározottsága, kulturális antropológiai szempontok; a kulturális meghatározottság kódjai, a kontextus és a hagyomány szerepe, kulturális útjelzők az irodalomban és a hétköznapiakban.

Az irodalom mint speciális kommunikáció. Élményszerű találkozás olyan kortárs műalkotásokkal, amelyek szövegezése érthetőbb, közelebb állnak tematikájukban a diákokhoz (pl. Varró Dániel, Szabó T. Anna, Karafiáth Orsolya stb.).

A magyar irodalmi kánon és hagyomány részeit képező jelentős szerzők (pl. Kölcsey Ferenc, Petőfi Sándor, Arany János, Ady Endre, József Attila stb.) műveiből kiválasztott részletek segítségével klasszikus irodalmi alkotásokkal való találkozás, olvasási élmények megosztása. Megzenésített versek meghallgatása (pl. Sebő Ferenc, Kaláka, Szélkiáltó, Hobo, Harcsa Veronika, Magashegyi Underground stb.).

Határterületek: dalszövegek, rap, hiphop, slampoetry (ritmus, zene, szöveg), képregény, graffiti, a könnyű irodalom (krimi, szerelmes regény stb.) Saját élmények kifejezése, értelmezése.

Megértés szöveggel és szöveg nélkül. Hangzó szövegek és képi információk megértése. A képi nyelvben és a verbalításban rejlő lehetőségek megértése, dekódolása, ezek kipróbálása. Alkotás élményének átélése: képregény, vers, képvers, plakát stb. készítése. Kreatív gondolkodás fejlesztése, asszociatív játékok.

Kulcsfogalmak/ fogalmak	Kultúra, szubkultúra, hagyomány, kortárs irodalom, élmény, képregény, graffiti, dalszöveg, vers, a nyelv zenéje.
------------------------------------	--

Tematikai egység	A tanulók teljesítményének a mérése	Órakeret 20
A tantárgyhoz (műveltségterülethez) kapcsolható fejlesztési	<p>Két mérés javasolt: egy év eleji bemeneti és egy év végi kimeneti mérés.</p> <p>A tanév elején: olyan felmérés, amely minden részterületen (kommunikáció, írás, olvasás, fogalmazás, helyesírás,</p>	

<p>feladatok</p>	<p>szövegértés, anyanyelvi ismeretek, művészeti kompetenciák) megállapítja a hiányosságokat, esetleg rámutat az okaira is, diagnosztizálja a problémákat, és meghatározza az egyéni fejlesztés irányait, területeit, a szükséges emberi/szakmai erőforrásokat.</p> <p>A tanév végén: összehasonlítva a bemeneti méréssel a fejlődést nézi minden részterületen, az eredményeket és a sikertelenségeket is a tanuló korábbi teljesítményéhez méri, saját magához képest adja meg az eredményeket. Illetve jól látható, hogy ki hol tart a fejlesztés várt eredményeihez képest.</p>
<p>A fejlesztés várt eredményei az évfolyam végén</p>	<p>A tanuló önmagához viszonyítva a korábbinál tudatosabban és sikeresebben kommunikál.</p> <p>Ismeri a kommunikáció összetevőit, tud olvasni a nonverbális jelekből. Igyekszik alkalmazkodni a helyzetnek megfelelő kommunikációs normákhoz.</p> <p>Online kommunikációja tudatos, ismeri az internetes kommunikáció veszélyeit és illemtanát.</p> <p>Betartja a mindennapi kétszemélyes és kisközösségi kommunikációs normáit.</p> <p>A tanuló a pedagógus segítségével felismeri egyéni fejlesztési szükségleteit, kialakul a helyes beszéd és a helyes írás iránti motivációja, fejlődik az önellenőrzés, az önálló tanulás képessége. A tanuló rendelkezik a legalapvetőbb nyelvtani ismeretekkel, felismeri a nyelvi elemeket.</p> <p>A tanuló kissé biztosabb nyelvtani ismeretekkel rendelkezik, ezeket képes gyakorlati feladatok során alkalmazni. Törekszik arra, hogy szóban és írásban is teljes mondatokban fogalmazzon, és törekszik arra is, hogy kevés helyesírási hibát ejtsen.</p> <p>A tanuló hangosan és némán is képes rövid szövegek megfelelő tempójú olvasására. Az olvasott szöveg tartalmával kapcsolatban saját véleményét fogalmaz meg szóban és írásban.</p> <p>Képes a szövegben információkat keresni. Képes különböző típusú szövegek tartalmának összefoglalására, lényegre törő, rövid, áttekinthető vázlat önálló készítésére.</p> <p>Önállóan használja a hagyományos és az internetes szótárakat. Ismeri a forráskritika alapvető szempontjait. Ismeri a netikett alapvető szabályait és ezek alkalmazását.</p> <p>Képes a tanult szövegtípusok használatára, a tanult szövegszerkesztési ismeretek alkalmazására. Elfogadható tartalmú, szerkezetű, külsejű és helyesírási fogalmazásokat készít.</p> <p>Képes a különböző szövegek tömörítésére, kiegészítésére, a lényeg kiemelésére. Önálló szövegek alkotása a tanult hagyományos és internetes műfajokban (elbeszélés, leírás, jellemzés, levél, SMS, e- mail stb.).</p>

	<p>Az alapvető helyesírási esetek ismerete: képes a szavak betűkihagyás és durva hiba nélküli leírására.</p> <p>A megismert új szavakat, közmondásokat, szólásokat próbálja aktív szókincsében is alkalmazni.</p> <p>Képes az irodalmi és köznyelvi szövegek közötti különbségek felismerésére. Képes önálló szóbeli és írásbeli megnyilatkozásokra irodalmi művekről.</p>
--	--